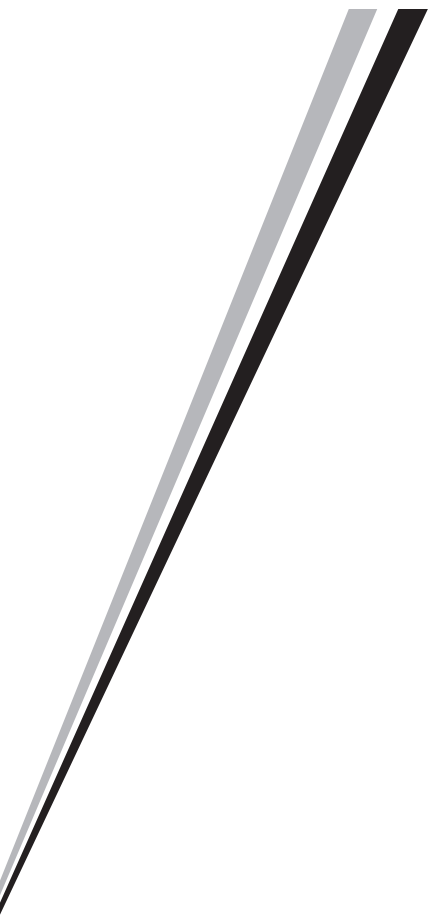

Motocikls

IMANTS
ZIEDONIS

Motocikls

821.174-1
Zi 084

Grāmatas vāka un iekārtojuma dizaina autors *Aigars Truhins*
Grāmata sagatavota pēc 1965. gada izdevuma
Grāmatas vāka noformējumā izmantots *Imanta Ziedoņa* fotoattēls

Imants Ziedonis **MOTOCIKLS**

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*
Projekta vadītāja *Bārbala Simsons*
Korektores *Zinta Stikute, Andžela Berķe*
Mākslinieciskais redaktors *Aigars Truhins*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4353.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana
vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums.
Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma
148. pantā.

© Teksts, Imants Ziedonis, 1965
© Priekšvārds, Rimants Ziedonis, 2023
© Izdevums, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2023
ISBN 978-9934-31-661-6

MOTOCIKLS UN BLAKUSVĀĢIS

1965. gads. Godprātīgi, naivi komjaunieši un viltīgi konjunktūras komjaunieši, Latvijā plašā straumē ieplūst pārceļotāji no plašās padomju savienības, klaja rusifikācija, parādās Raimonds Pauls, Imants Kalniņš ir pārņemts ar *The Beatles*, drīz viņš sāks provocēt brīvdomību, radioaparāts "Spīdola" par godu Raiņa Spīdolai. Tiek uzkonstruēts mikroautobusa "Latvija" prototips, sāk darboties Pļaviņu HES. Neviens muti nepalaiž, jo nezina, kurš darba kolēģis vai studiju biedrs varētu būt VDK ziņotājs. Gagarins jau ir uzlidojis kosmosā un noskaidrojis, ka debesīs Dieva nav. Tagadējā Esplanādē tiek atklāts pieminēklis Rainim. Ideoloģiskā cenzūra ir pilnbriedā.

Tomēr šai vidē parādās pirmie īstas dzejas iedīgļi, dzeja ar dzīvām emocijām, reizēm panaiva, bet tomēr no sirds, nevis no idejiskas konjunktūras. Vairāku Latvijas dzejnieku grāmatas vairs neiekļaujas valdošās ideoloģijas nosacījumos. Cilvēki arī ir noilgojušies pēc tiešas, emocionālas runas. Šajā brīvas, brīvākas dzejas vilnī top arī grāmata "Motocikls". Tā iegūst lielu popularitāti. Leģendārais režisors Pēteris Pētersons iestudē skatītāju iemīļotu izrādi. Cilvēkiem ir apnicis vārda sastingums, tā ideoloģiskā vadāmība. Cilvēkiem tas ir apnicis arī teātrī un mūzikā. Un cilvēkiem ir apnikušas stīvas, pompozas gleznas. "Motocikls" nāk kā svaiga vēja pūsma. Jaunākiem cilvēkiem

tas nav saprotams – kāpēc gan tika reglamentētas sajūtas un emocijas? Brīvas sajūtas un emocijas noved līdz brīvdomībai.

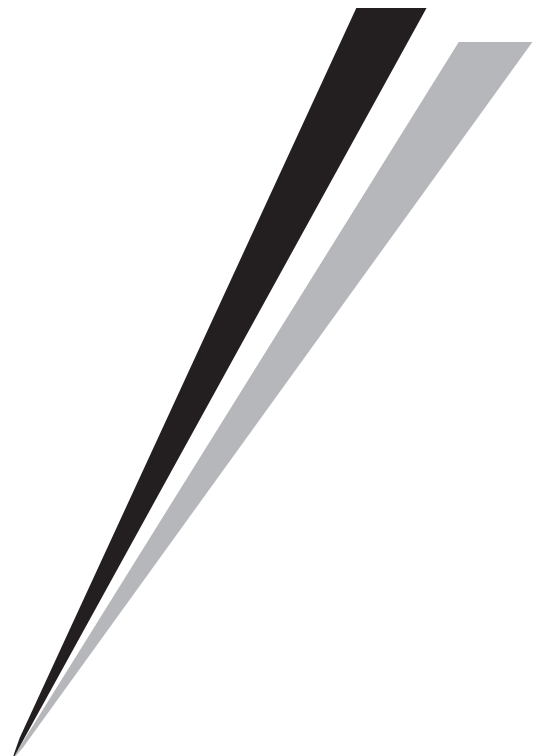
“Motocikla” autors ir pasmaidījis, skaidrodams grāmatas popularitāti apmēram tā – nu, manu grāmatu jau pirka mehāniķi un motociklisti, domādami, ka tur būs daudz labu tehnisku padomu. “Motocikls” nav tikai dzeja, simbols vai metafora. Tāds motocikls reāli bija. Autors ar to tika izbraucis daudzus Latvijas celiņus.

Motociklam bija arī blakusvāģis. Kas bija blakusvāģī? Mana vectēva nozvejotās un vecmāmas kūpinātās zivis, vēlme dzīvot dzīvu, nereglamentētu dzīvi, meitenes un sievas, bērni un radnieki, kāre pēc ceļa, jauna cilvēka trauksme, vēlme dzejot un rakstīt, Knuta Hamsuna kopotie raksti, milzīga vēlme izzināt pasauli un izglītoties, Ķemeru avotu smakas, Tukuma čigāni, trauksmais naivums un godprātība, telts un spinings, kedas, jā, kedas, nemiers, nemiers.

Ņemiet par labu, “Motocikls” ir izdots vēlreiz. Varbūt īstajā laikā un vietā.

Rimants Ziedonis

Mans
motocikls

* * *

Vēl nav nekā.
Tikai rītiem ir ceriņu garša
Un balta migla
Guļ ābeļu baltajos ziedos.
Es atstāšu visu, kas man te ir,
Jo tas nav galvenais.
Un tie, kas zina, kas ir ceļš,
Tie man piedos.

Vēl nav nekā.
Tikai naktīm nav māju miera.
Ceļa stabiņi staigā ap māju
Un pēc manis meklē un jautā.
Zvaigznes pār pilsētu jumtiem,
Zvaigznes pār upju tiltiem
Atspīd motocikla acīs
Dīvainā priekšnojautā.

Vēl nav nekā.
Motoatslēga guļ uz galda,
Benzīns kannā guļ,
Un braucējs guļ miegā grūtā,
Bet uz ceļa seguma melnā
Ar pirmo rīta rasu,
Ar vēl neskarto rīta rasu
Nolaižas priekšsajūta.

Šonakt vēl māju spilvens
Un ziedošas ābeles dārzā,
Bet sarkanas debesis aust,
Un sarkani vēji krājas.
Es ticu, ka cilvēkam
Ir tikai viens mūžs.
Es nevaru ticēt, ka cilvēkam
Ir tikai vienas mājas.

STŪRE

Puikas, šis brauciens būs tāls un traks, –
Stūre trīc rokās manās.

Puikas, šis brauciens būs tāls un smags.
Tā būs izlaušanās.

Tā būs izraušanās no tā, kas man ir.

Tajā, ko gribu es dabūt,

Kāda pieticības siena mūs šķir

No tās pasaules, kurā man jābūt.

Kur minūtei stundu vērtība ir,

Kur nedzīvo, mūžu lāpot,

Kur mirklis kā vējš un kā krusas grauds

Sit sejā,

Sit mīlot,

Sit sāpot.

Atkal asfalts un asfalts, un asfalts kluss,

Atkal lielceļi lēniem lokiem.

Nē, puikas, – stūri vajag just

Pagriezienos starp kokiem!

Kalns. Lejā irdenas smiltis spīd.

Ātrums. Daudzi šeit kritīs...

Savaldīt. Savaldīt. Savaldīt!

Stūri man neizsitīs!

Stūrei viens likums – savaldīt!

Stūrei viens likums – griezt!

Puikas, tos ceļus, kas rāmi slīd,

Nebrauksim! Nevaru ciest.

Traks būs šis brauciens un smags kā kross.

Puikas, nav laika prātot, –

Uz to pusi iet arī autobuss...

Puikas, nu kā tad?

* * *

Kā milzīgi svečturi ozoli stāv
Kailos rudenos, pavasaros,
Kā Latgales svečturi ozoli stāv
Ar mēness ugunīm zaros.

Bet mēness ir mēness, un zvaigznes ir tālas,
Jūs nezināt svečturu mokas,
Kad pusnakts melnajā klusumā
Pēc svecēm lūdz svečturu rokas.

Bet pāri plūst balta mūžība
Pa Pienceļa straumēm un tecēm.
Kā milzīgi svečturi ozoli stāv
Un gaida pēc savām svecēm.

